

Lönestrukturen i Finland: förändringar – orsaker – konsekvenser

Forskningsprojektets uppbyggnad

- Del I : 1.1.2007 – 15.3.2008
Lönestrukturen inom den privata sektorn och dess långsiktiga förändringar
- Del II: 1.2.2008 – 30.4.2009
Förändringarna i lönestrukturen i Finland: analys av bakgrundsfaktorer och konsekvenser
- Del III: 1.2.2009 – 30.4.2010
Lönesystem, arbetsuppgifter och karriärer som drivkrafter bakom förändringarna i lönestrukturen i Finland

Projektet finansierades av Arbetarskyddsfonden. I projektet deltog forskare från Näringslivets forskningsinstitut (ETLA) och Löntagarnas forskningsinstitut (PT).

Lönestrukturen i Finland: förändringar – orsaker – konsekvenser

Slutrapportens struktur

- **Ökande löneskillnader inom den privata sektorn**
(Rita Asplund ja Petri Böckerman)
- **Löneskillnader inom de privata servicebranscherna: analys av lönestrukturen och löneutvecklingen för del- och heltidsanställda**
(Juha-Pekka Jokinen ja Antti Kauhanen)
- **Arbetets inkomstandel och globaliseringen**
(Petri Böckerman ja Mika Maliranta)
- **Förändringar i yrkesstrukturen som orsaksfaktor till löne- och produktivitetsökningen** (Mika Maliranta)
- **Resultatlön och lönespridning: industrin**
(Mari Kangasniemi ja Antti Kauhanen)
- **Resultatlön och lönespridning: servicebranscherna**
(Mari Kangasniemi ja Antti Kauhanen)
- **Rörligheten på arbetsmarknaden och arbetskarriärer**
(Merja Kauhanen ja Sami Napari)
- **En titt in i den svarta lådan: analys av företagens inre arbetsmarknad**
(Antti Kauhanen ja Sami Napari)

Lönestrukturen i Finland: förändringar, orsaker, konsekvenser – huvudresultat 1

- Förändringarna i lönesystemen – speciellt den ökande användningen av olika former av resultatlön – har bidragit till att öka löneskillnaderna inom den privata sektorn i Finland (löneskillnaderna har ökat enbart marginellt mätt med lön för ordinarie arbetstid).
- Förändringarna i lönesystemen har vidgat löneskillnaderna huvudsakligen mellan **högavlönade** (löneskillnaderna mellan lågavlönade har förblivit sgs oförändrade).
- Ökningen i löneskillnaderna uppvisar något **olika tidsprofiler** beroende på sektor: bland **heltidsanställda inom servicebranscherna** ökade löneskillnaderna märkbart redan i mitten av 90-talet; bland **industritjänstemän** först efter millennieskiftet.
- Löneskillnaderna mellan **industriarbetare** har förblivit sgs oförändrade också efter millennieskiftet.
- Löneskillnaderna mellan **deltidsanställda** inom servicebranscherna har **minskat** (medan de ökat mellan de heltidsanställda) i synnerhet inom branscher som upplevt en stark tillväxt i deltidssjobben (t ex handel, restauranger). En bidragande orsak är att servicebranschernas deltidssanställda sällan omfattas av resultatlön.

Lönestrukturen i Finland: förändringar, orsaker, konsekvenser – huvudresultat 2

- Ökningen i löneskillnaderna har varit betydligt större **inom** än mellan **företag och arbetsställen**: den ökade användningen av resultatlön har m a o i huvudsak vidgat löneskillnaderna inom företagen och arbetsställena, inte mellan dessa.
- I takt med att användningen av olika former av resultatlön ökat, så förmår de traditionella kunskapsmått (formell utbildning och arbetserfarenhet) förklara en allt mindre del av ökningen i löneskillnaderna. Istället har sådan **kunskap, som är rätt svår att mäta** och som därför oftast saknas i tillgängliga datamaterial, **ökat märkbart i betydelse**.
- Resultatlöner och vinstpremier spelar fortfarande **en rätt anspråkslös roll** i Finland. Deras betydelse kan dock förväntas öka i framtiden, vilket torde ha konsekvenser för utvecklingen av löneskillnaderna speciellt inom företagen och arbetsställena. Det är därför viktigt att de nya lönesystemen är transparenta och upplevs bland de anställda som en positiv utveckling.

Lönestrukturen i Finland: förändringar, orsaker, konsekvenser – sammandrag av huvudresultaten

- Ökningen i löneskillnaderna har gällt de **heltidsanställda** och bland dessa huvudsakligen de **högavlönade**.
- Undantagen utgörs av industriarbetare och deltidsanställda inom servicebranscherna.
- Ökningen i löneskillnaderna har påskyndats av...
 - ...ökad användning av olika former av resultatlön.
 - ...strukturförändringar gällande yrken och arbetsuppgifter.
 - ...rörligheten mellan och inom arbetsplatser.
 - ...olika former av avbrott i karriären (föräldraledighet, studier, arbetslöshet, osv).
- Däremot förmår kunskapsskillnader mätta på traditionellt sätt (med formell utbildning och ackumulerad arbetserfarenhet) inte förklara varför löneskillnaderna har ökat mellan högavlönade.